

ارائه مدل آموزش توسعه کارآفرینی در مراکز رشد دانشگاه‌های آزاد اسلامی استان مازندران

وحید حقیقت دوستی سیار: دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران.
محمد صالحی*: عضو هیئت علمی، گروه مدیریت آموزشی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران.
وحید فلاح: عضو هیئت علمی، گروه مدیریت آموزشی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران.

چکیده: هدف کلی پژوهش حاضر، ارائه مدل آموزش توسعه کارآفرینی در مراکز رشد دانشگاه‌های آزاد اسلامی استان مازندران بود. این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش توصیفی از نوع پیمایشی بود. جامعه آماری آن را کلیه رؤسای دانشگاه‌ها و دانشکده‌ها، معاونین و مدیران گروه‌های تخصصی دانشگاه‌های آزاد اسلامی استان مازندران به تعداد ۳۰۷ نفر تشکیل دادند که بر اساس فرمول کوکران، تعداد ۱۷۲ نفر با روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای به عنوان نمونه انتخاب شدند. جهت جمع‌آوری داده‌ها از پرسش‌نامه محقق ساخته با ۱۰۵ سوال و ۴ بعد «محتوایی، ساختاری، زمینه‌ای و فرایندی» و ۹ مولفه «مناسبات و روابط، فناوری سازمان، فرهنگ، منابع انسانی، زیرساخت، خدمات و حمایت‌ها، برون داده‌ها، استراتژی‌ها و فرایندهای کاری» استفاده شد. روایی صوری و محتوایی ابزار به تایید متخصصان رسید و پایایی آن نیز با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۶ محاسبه شد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون معادلات ساختاری استفاده شد. نتایج نشان داد که: بین آموزش توسعه کارآفرینی در مراکز رشد با ابعاد محتوایی، ساختاری، زمینه‌ای و فرایندی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین آموزش توسعه کارآفرینی در مراکز رشد با بعد محتوایی رابطه معناداری داشت و مدل ارائه شده نیز دارای برازش مناسب بود.

واژگان کلیدی: آموزش توسعه کارآفرینی، مراکز رشد، دانشگاه آزاد.

*نویسنده‌ی مسؤول: عضو هیئت علمی، گروه مدیریت آموزشی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران.

Email: drsalehi@iausari.ac.ir

مقدمه

کارآفرینی به عنوان موتور توسعه صنعت و عامل اصلی بازآفرینی قابلیت‌های اقتصادی و سازمانی به شمار می‌رود. کانتو ارتیز و همکاران کارآفرینی را ایجاد یک چیز ارزشمند از هیچ و کارآفرین را کسی که دارای قدرت و درک بالا و توانایی یافتن فرصت‌هاست می‌دانند، فردی که می‌تواند از طریق پرورش اندیشه و ایده خود و تبدیل آن به محصول یا خدمتی جدید، اقدام به ارزش آفرینی از هیچ نماید (کانتو ارتیز و همکاران ۲۰۱۷). امروزه که نیاز به کارآفرینی سازمانی احساس می‌شود، سازمان‌ها باید درصدد شناسایی عواملی برای توسعه آن باشند، سازمان‌ها برای آن که توسعه کارآفرینی را در سازمان نهادینه کنند، باید شرایطی مناسب برای کارآفرینی و آموزش آن ایجاد نمایند (محمدی و اخوان ۱۳۹۷).

آموزش کارآفرینی به یکی از مهم‌ترین و گسترده‌ترین فعالیت‌ها تبدیل شده است. طی دهه ۸۰، دانشگاه‌ها برحسب ویژگی گروه‌های تحت آموزش و نیازهای منطقه‌ای و ملی، برنامه‌های آموزشی متعددی را برای سازمان‌ها طراحی کردند. در اروپا، آمریکا و کانادا گام‌هایی اساسی برای حمایت از فعالیت‌های کارآفرینی برداشته‌اند. این حمایت‌ها شامل راهنمایی‌های عملی، مشاوره، ارایه تسهیلات مالی و برگزاری دوره‌های ویژه درباره کارآفرینی در دانشگاه و خارج از آن است. دوره‌های آموزش کارآفرینی نه تنها جای خود را در بستر دروس دانشگاهی و رشته‌های مختلف باز کرده، بلکه در دوره‌های مختلف تحصیلی نیز به آن توجه می‌شود. اهداف آموزش کارآفرینی را می‌توان کسب دانش مربوط به کارآفرینی، تعیین و تقویت ظرفیت، استعداد و مهارت کارآفرینی، القای مخاطره‌پذیری و تقویت نگرش‌ها برای پذیرش تغییر دانست (شریف و همکاران ۱۳۹۰).

برانستین و ریلن معتقدند که دانشگاه کارآفرین شامل کلیه رفتارهای کارآفرینانه دانشگاهیان مانند ایجاد شرکت‌های جدید در دانشگاه، ایجاد مراکزی برای پژوهش‌های مشترک با صنعت، تمهیداتی برای حفظ دارایی‌های فکری و واگذاری حق امتیاز نتایج پژوهش‌های انجام شده در دانشگاه می‌باشد (برانستین و ریلن، ۲۰۱۴).

در ادبیات کارآفرینی، مراکز رشد جزء ساخت‌های فنی محسوب می‌شوند و نهادها یا چارچوب‌هایی هستند که برای پرورش یا ایجاد کسب و کارهای کوچک ایجاد می‌شوند. مراکز رشد فضای اداری و آزمایشگاهی همراه با خدمات حمایتی مختلف از جمله خدمات مشاوره‌ای و دانش فنی و

شبکه‌های ارتباطی با حداقل هزینه را برای شرکت‌های نوپا فراهم می‌کند همچنین شبکه سازی و برخی خدمات جانبی را برای آن‌ها تأمین می‌کند (حبیبی و همکاران ۱۳۹۷).

انتظاری، در پژوهشی با عنوان «زیست بوم کارآفرینی نوآورانه: الگوی عمومی و پیام‌هایی برای ایران» نشان داد که؛ اقتصاد آزاد و محیط سیاسی کارا و اثربخش مؤلفه‌های کلیدی زیست بوم کارآفرینی نوآورانه هستند و دیگر مؤلفه‌ها بر اساس آن‌ها شکل می‌گیرند، توسعه می‌یابند و اثرگذار می‌شوند (انتظاری ۱۳۹۷)؛ ایمانی و همکاران، در پژوهشی با عنوان «شناسایی و اولویت‌بندی خط مشی‌های توسعه کارآفرینی بخش تعاون» نشان دادند که؛ خط مشی‌های حوزه بستر سازی، حوزه هدایت و عملیاتی و حوزه تثبیت و نهادینه سازی به ترتیب در رتبه‌های اول تا سوم می‌باشند (ایمانی و همکاران ۱۳۹۶)؛ همچنین بهبود توسعه محصول جدید به صورت مثبت تحت تاثیر کنترل‌های شخصی و به صورت منفی تحت تاثیر کنترل‌های خروجی قرار دارد؛ بهرام چوبین و همکاران، در پژوهشی با عنوان «ارزیابی و رتبه‌بندی معیارهای دانشگاه کارآفرین در دانشگاه‌های اصفهان» نشان دادند که؛ معیارهای دانشگاه کارآفرین شامل منابع مالی، منابع انسانی، ساختار، عوامل محسوس و عوامل نامحسوس می‌باشد. در بین معیارهای دانشگاه کارآفرین معیار منابع انسانی بیشترین درجه اهمیت را دارد (بهرام چوبین و همکاران ۱۳۹۵)؛ رمضانپور نرگسی و همکاران، در پژوهشی با عنوان «عوامل کلیدی موثر بر توسعه کارآفرینی فناورانه در شرکت‌های دانش بنیان مستقر در پارک‌های علم و فناوری در ایران» نشان دادند که؛ عناصری نظیر دولت، دانشگاه، سرمایه، زیر ساخت، بازار، مشتریان، مشاوران، و کارآفرینان فناور مهمترین عوامل موثر بر توسعه کارآفرینی فناورانه محسوب می‌شوند (رمضانپور نرگسی و همکاران ۱۳۹۴) و بهزادی و همکاران، در پژوهشی با عنوان «طراحی الگوی مفهومی دانشگاه کارآفرین با رویکرد کارآفرینی سازمانی» نشان دادند که؛ الگوی دانشگاه کارآفرین از منظر کارآفرینی سازمانی شامل مولفه‌های کیفیت دانش آموختگان، انتشار یافته‌های علمی، جذب منابع مالی، قراردادهای پژوهشی، ثبت اختراع، ایجاد کسب و کارهای زایشی، ایجاد پارک علم و فناوری، فرهنگ سازمانی کارآفرینانه، ساختار سازمانی منعطف، رویکرد کارآفرینانه استادان، مدیریت کلان، محتوای دروس و ویژگی‌های دانشجویان می‌باشد (بهزادی و همکاران ۱۳۹۳).

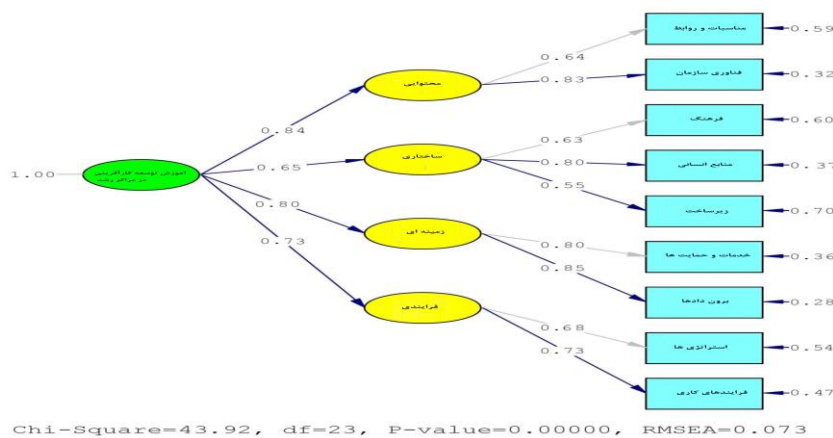
روش کار

پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش توصیفی از نوع پیمایشی است. جامعه آماری آن را کلیه رؤسای دانشگاه‌ها و دانشکده‌ها، معاونین و مدیران گروه‌های تخصصی دانشگاه‌های آزاد اسلامی استان مازندران به تعداد ۳۰۷ نفر تشکیل می‌دهند که بر اساس فرمول کوکران، تعداد ۱۷۲ نفر با روش نمونه‌گیری «تصادفی طبقه‌ای» براساس واحدهای دانشگاه به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها در این پژوهش پرسش‌نامه محقق ساخته با ۱۰۵ سوال و ۴ بعد «محتوایی، ساختاری، زمینه‌ای و فرایندی» و ۹ مولفه «مناسبات و روابط، فناوری سازمان، فرهنگ، منابع انسانی، زیرساخت، خدمات و حمایت‌ها، برون دادها، استراتژی‌ها و فرایندهای کاری» می‌باشد که روایی صوری و محتوایی آن به تایید متخصصان رسید و پایایی آن نیز با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۶ محاسبه شد. که از لحاظ آماری معنادار و مورد تایید می‌باشند. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون معادلات ساختاری با استفاده از نرم افزارهای SPSS20 و LISREL8.5 استفاده شد.

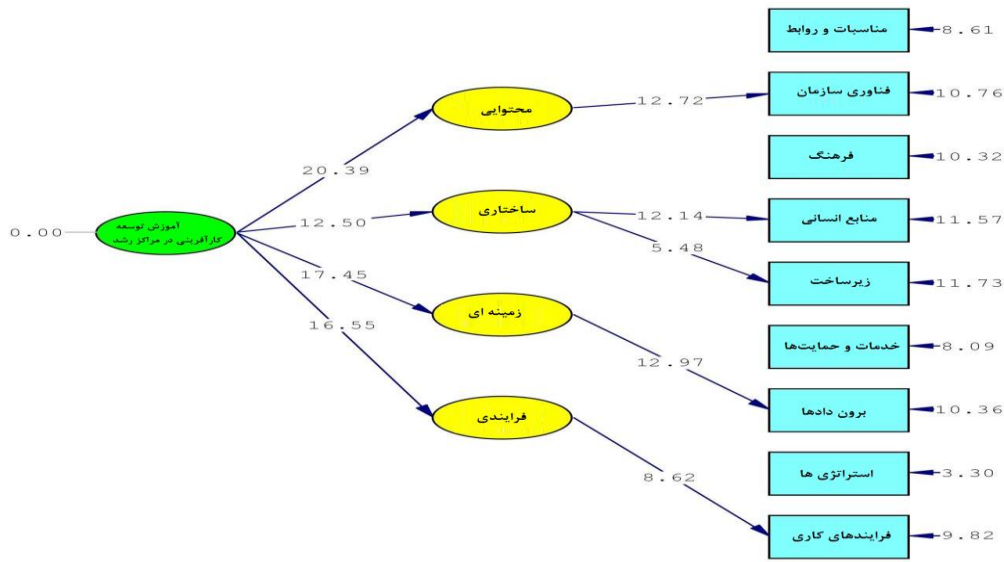
یافته‌ها

مدل آموزش توسعه کارآفرینی در مراکز رشد دانشگاه-های آزاد اسلامی استان مازندران چگونه است؟ برای بررسی این سوال از آزمون معادلات ساختاری استفاده شد. میزان اثرگذاری ابعاد و مولفه‌های آموزش توسعه کارآفرینی در مراکز رشد به همراه ارائه الگوی یکپارچه و متعادل براساس روابط بین متغیرها با استفاده از نرم افزار لیزرل محاسبه شد که در نمودارهای ۱ و ۲ و جدول ۱ ارائه شده است.

لینتون و کلینتون، در پژوهشی با عنوان «آموزش کارآفرینی دانشگاهی: رویکرد یادگیری به طراحی تفکر حل مساله» نشان دادند که؛ این روش بیشتر در فرآیند کارآفرینی متمرکز است و نقش مهارت‌ها و ذهنیت را برجسته می‌کند. همچنین استدلال می‌شود که کارآفرینی یک روند خطی نیست بنابراین خلاقیت دارای ساختار متمرکز نبوده و یک فرایند بدون ساختار است (لینتون و کلینتون ۲۰۱۹)؛ آگوو و آنوگبازی، در پژوهشی با عنوان «اثرات محیط‌های بازاریابی بین‌المللی بر توسعه کارآفرینی» نشان دادند که؛ عوامل محیطی و دیگر عوامل انسانی تاثیر قابل توجهی بر معاملات تجاری دارند. علاوه بر این، سیستم‌های سیاسی و مقررات دولتی در ارتباطات تجاری با موفقیت‌های کارآفرینی در حوزه‌های بین‌المللی بسیار مؤثر است (آگوو و آنوگبازی ۲۰۱۸)؛ استال و همکاران، در پژوهشی با عنوان «نقش مراکز رشد در تحریک و توسعه کارآفرینی دانشگاهی» نشان دادند که؛ گرچه اولویت مراکز رشد برای پروژه‌هایی است که بصورت بالقوه در تعامل با دانشگاه هستند، اما درخصوص شرکت‌های ایجاد شده از نتایج تحقیقات علمی هیچ اولیوبتی وجود ندارد. همچنین تلاش‌های کمی برای جذب مخاطبان علمی و فارغ‌التحصیلان وجود دارد که منجر به عدم استفاده از این کانال مهم برای انتقال نتایج و کاربردی نمودن تحقیقات می‌شود (استال و همکاران ۲۰۱۶). با توجه به مطالب ارائه شده، سوال اصلی پژوهش حاضر این است که: مدل آموزش توسعه کارآفرینی در مراکز رشد دانشگاه‌های آزاد اسلامی استان مازندران چگونه است؟

نمودار ۱. برآورد ضرایب استاندارد در مدل

Chi-Square=43.92, df=23, P-value=0.00000, RMSEA=0.073

نمودار ۲. برآورد ضرایب آزمون ۱ در مدل

جدول ۱. نتایج حاصل از یافته‌های تحلیل عاملی تاییدی در سطح معناداری ۰/۰۵

ردیف	متغیرها	آماره t	ضریب استاندارد
۱	بعد محتوایی	۲۰/۳۹	۰/۸۴
۲	بعد ساختاری	۱۲/۵۰	۰/۶۵
۳	بعد زمینه‌ای	۱۷/۴۵	۰/۸۰
۴	بعد فرایندی	۱۶/۵۵	۰/۷۳

توسعه کارآفرینی در مراکز رشد با ابعاد محتوایی، ساختاری، زمینه‌ای و فرایندی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین آموزش توسعه کارآفرینی در مراکز رشد با بعد محتوایی با بارعاملی ۰/۸۴ بیشترین رابطه را دارد. درجه تناسب مدل آموزش توسعه کارآفرینی در مراکز رشد دانشگاه‌های آزاد اسلامی استان مازندران چگونه است؟

نمودار ۱ و ۲ و نتایج تحلیل عاملی تاییدی مندرج در جدول ۱ نشان می‌دهند که، براساس ضرایب استاندارد بین آموزش توسعه کارآفرینی در مراکز رشد با بعد محتوایی بار عاملی ۰/۸۴، با بعد زمینه‌ای بار عاملی ۰/۸۰ و با بعد فرایندی بار عاملی ۰/۷۳ برقرار است. همچنین در سطح اطمینان ۹۵٪ و خطای اندازه‌گیری $\alpha=0.05$ با درجه آزادی ۲۳ برای هر چهار بعد محتوایی، ساختاری، زمینه‌ای و فرایندی $t > 1/96$ محاسبه شد، لذا بین آموزش

جدول ۲. نتایج حاصل از یافته‌های مدل اندازه‌گیری در سطح معناداری ۰/۰۵

شاخص	مقدار محاسبه شده	مقدار مطلوب	نتیجه آزمون
برآورد نسبت خی دو بر درجه آزادی (X2/DF)	۱/۹۰۹	< ۳/۰۰	تایید
ریشه میانگین مربع خطای برآورد (RMSEA)	۰/۰۷۳	< ۰/۰۸	تایید
شاخص نیکویی برازش (GIF)	۰/۹۲	> ۰/۹۰	تایید
شاخص برازش مدل (NFI)	۰/۹۴	> ۰/۹۰	تایید
شاخص برازندگی هنجار نیافته (NNFI)	۰/۹۲	> ۰/۹۰	تایید
شاخص برازندگی تطبیقی (CFI)	۰/۹۵	> ۰/۹۰	تایید
شاخص نیکویی برازش تعدیل شده (AGFI)	۰/۹۱	> ۰/۹۰	تایید
شاخص برازندگی افزایشی (IFI)	۰/۹۵	> ۰/۹۰	تایید
شاخص برازندگی نسبت (RFI)	۰/۹۱	> ۰/۹۰	تایید

شاخص مقدار کمتر از ۳ نشان دهنده مناسب بودن مدل است، بنابراین مدل مورد نظر، برازش مناسبی را نشان

نتایج آزمون در جدول ۳ نشان می‌دهد که، نسبت خی دو بر درجه آزادی برابر با ۱/۹۰۹ می‌باشد، چون در این

انسانی، ساختار، عوامل محسوس و عوامل نامحسوس می-باشد. در بین معیارهای دانشگاه کارآفرین معیار منابع انسانی بیشترین درجه اهمیت را دارد.

نتایج این پژوهش نشان داد که؛ بین آموزش توسعه کارآفرینی در مراکز رشد با ابعاد محتوایی، ساختاری، زمینه‌ای و فرایندی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد و مدل ارائه شده دارای برازش مناسب می‌باشد. این یافته با نتایج پژوهش‌های ایمانی و همکاران، داوری و همکاران، اسفندیاری و نائیجی، بهرام چوبین و همکاران، رضانیپور نرگسی و همکاران، بهزادی و همکاران، استال و همکاران و حارثی در یک راستا قرار دارد (ایمانی و همکاران ۱۳۹۶، داوری و همکاران ۱۳۹۶، اسفندیاری و نائیجی ۱۳۹۶، بهرام چوبین و همکاران، رضانیپور نرگسی و همکاران، بهزادی و همکاران ۱۳۹۳، استال و همکاران ۲۰۱۶ و حارثی ۲۰۱۵).

کارآفرینی یک روند خطی نیست بنابراین خلاقیت دارای ساختار متمرکز نبوده و یک فرایند بدون ساختار است (لینتون و کلینتون ۲۰۱۹)؛ آگوو و آنوگبازی، در پژوهشی با عنوان «اثرات محیط‌های بازاریابی بین‌المللی بر توسعه کارآفرینی» نشان دادند که؛ عوامل محیطی و دیگر عوامل انسانی تاثیر قابل توجهی بر معاملات تجاری دارند. علاوه بر این، سیستم‌های سیاسی و مقررات دولتی در ارتباطات تجاری با موفقیت‌های کارآفرینی در حوزه‌های بین‌المللی بسیار مؤثر است (آگوو و آنوگبازی ۲۰۱۸)؛ استال و همکاران، در پژوهشی با عنوان «نقش مراکز رشد در تحریک و توسعه کارآفرینی دانشگاهی» نشان دادند که؛ گرچه اولویت مراکز رشد برای پروژه‌هایی است که بصورت بالقوه در تعامل با دانشگاه هستند، اما در خصوص شرکت‌های ایجاد شده از نتایج تحقیقات علمی هیچ اولوبیتی وجود ندارد. همچنین تلاش‌های کمی برای جذب مخاطبان علمی و فارغ‌التحصیلان وجود دارد که منجر به عدم استفاده از این کانال مهم برای انتقال نتایج و کاربردی نمودن تحقیقات می‌شود (استال و همکاران ۲۰۱۶).

در تبیین این یافته می‌توان گفت که؛ دانشگاه کارآفرین، دانشگاه نوآوری است که دانش را تجاری سازی می‌کند و با جامعه، دولت و صنعت ارتباط دارد. به سمت استقلال داخلی و تامین مالی پیش می‌رود و ویژگی آن جنبه‌های اقتصادی، کارآیی و رقابت‌پذیری آن نسبت به سایر مدل-

می‌دهد. همچنین تقریب ریشه میانگین مربع خطای برآورد ۰/۰۷۳ است که در این شاخص، مقادیر کمتر از ۰/۰۸ بیانگر مناسب بودن مدل است. شاخص‌های خوب بودن مدل به ترتیب شامل: شاخص نیکویی برازش ۰/۹۲، شاخص برازش مدل ۰/۹۴، شاخص برازندگی هنجار نیافته ۰/۹۲، شاخص برازش تطبیقی ۰/۹۵، شاخص نیکویی برازش تعدیل شده ۰/۹۱، شاخص برازندگی افزایشی ۰/۹۵ و شاخص برازش نسبی ۰/۹۱ می‌باشد. در شاخص‌های ذکر شده همه مقادیر بالای ۰/۹ نشان دهنده برازش مناسب مدل هستند. بنابراین مدل ارائه شده، مناسب بوده و ارتباط بین متغیر اصلی با ابعاد و مؤلفه‌ها با یکدیگر مثبت و معنادار است.

بحث و نتیجه‌گیری

در هزاره سوم که لازمه رشد اقتصادی در آن توسعه مراکز تولید دانش، فناوری و مهارت‌های فنی است، از کارآفرینی می‌توان به عنوان یکی از مهمترین ارکان رشد و توسعه جامعه یاد کرد و بارزترین چیزی که می‌توان ما را به این مقصود برساند دانشگاه‌ها و مراکز کارآفرینی است. تقویت و توسعه کارآفرینی در مراکز رشد دانشگاه‌ها علاوه بر افزایش درآمد دانشگاه‌ها و همچنین پیشرفت اقتصادی کشور، سبب دلگرم نمودن و افزایش انگیزه در میان جوانان کشور و کاهش سردرگمی متخصصان، فارغ‌التحصیلان جویای کار می‌شود (میارکلایی ۱۳۹۲). بنابراین ساختار نظام آموزشی باید به گونه‌ای باشد که فارغ‌التحصیلان بتوانند در آینده بصورت کارآفرین در جامعه فعالیت نمایند. لذا در این پژوهش به دنبال ارائه مدل آموزش توسعه کارآفرینی در مراکز رشد دانشگاه‌های آزاد اسلامی استان مازندران هستیم. ایمانی و همکاران، در پژوهشی با عنوان «شناسایی و اولویت‌بندی خط مشی‌های توسعه کارآفرینی بخش تعاون» نشان دادند که؛ خط مشی‌های حوزه بستر سازی، حوزه هدایت و عملیاتی و حوزه تثبیت و نهادینه سازی به ترتیب در رتبه‌های اول تا سوم می‌باشند (ایمانی و همکاران ۱۳۹۶).

بهبود توسعه محصول جدید به صورت مثبت تحت تاثیر کنترل‌های شخصی و به صورت منفی تحت تاثیر کنترل‌های خروجی قرار دارد؛ بهرام چوبین و همکاران، در پژوهشی با عنوان «ارزیابی و رتبه‌بندی معیارهای دانشگاه کارآفرین در دانشگاه‌های اصفهان» نشان دادند که؛ معیارهای دانشگاه کارآفرین شامل منابع مالی، منابع

Entrepreneurship Policies and Business Environment on Entrepreneurship Development, *Quarterly Journal of Entrepreneurship Development*, 11 (2), 339-321. [In Persian]

Entezari, Y (1397). Innovative Entrepreneurship Ecosystem: General Patterns and Reports for Managers, *Quarterly of Entrepreneurship Development*, Vol. 11, No. 1, pp. 40-21. [In Persian]

Esfandiari, Z, Navaji, M., J (1396). Impact of entrepreneurial orientation and market orientation on the success of new product development in knowledge-based companies: the role of mediating internal controls, *Technology Development Quarterly*, 13 (52), 7-1. [In Persian]

Gibb, A.A., Haskins, G., Hannon, P., & Robertson, I (2013). Leading the Entrepreneurial University. Meeting the Entrepreneurial Development Needs of Higher Education Institutions. *A National Council for Entrepreneurship in Education (NCEE) policy (Updated) paper*.

Habibi, R, Asghari, Z, Ja'fari, K (1397). Identifying and Prioritizing the Factors Affecting the Development of Development Centers of University of Technology Units (Case Study: Center for the Growth of Technology Units at Guilan University), *Technology Development Quarterly*, 4 (56), 9-1. [In Persian]

Hahthy, Sh (2015). The Entrepreneurial University and The Entrepreneurial Environment: organizational Analysis and policy considerations, a thesis submitted to The university of Manchester for the degree of Doctor of philosophy in the Faculty of Humanities.

Imani, A, Yaghoubi, N., M, MubarakI, M (1396). Identify and Prioritize Cooperative Entrepreneurship Development Policies, *Quarterly of Entrepreneurship Development*, 10 (1), 39-21. [In Persian]

Linton, G., & Klnton, M (2019). University entrepreneurship education: a design thinking approach to learning. *Journal of Innovation and Entrepreneurship*, 1-11.

Mohammadi, R, Akhavan, P (1397). Structural Modeling Impact of the Strategic E-Commerce Value on the Development of Enterprise Entrepreneurship in an Industrial Unit, *Public Management Policy Quarterly*, 9 (30), 101-89. [In Persian]

های دانشگاهی است؛ لذا برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی کارآفرینی برای اساتید و دانشجویان نقش مهمی در کارآفرینی دانشگاه دارد. در نهایت با توجه به یافته‌های بدست آمده پیشنهاد می‌شود کارآفرینی که در دانشگاه توسط اساتید تولید می‌شود، به صورت مکتوب و مستند در آرشيو دانشگاه نگهداری شود. طی جلسات هفتگی از خبرگان دانشگاه‌های دیگر دعوت به عمل آید تا دست آوردهای خود را در اختیار اعضای هیئت علمی این دانشگاه قرار دهند. به اساتیدی که دانش خود را با دیگران تسهیم می‌کنند توجه ویژه‌ای شود و مورد تشویق قرار بگیرند. با برگزاری سمینارها و همایش‌های مختلف در دانشگاه و ارتباط با دانشگاه‌های دیگر، ارزش اشتراک‌گذاری کارآفرینی در دانشگاه مورد توجه قرار گیرد.

References

Agwu, M.E., Onwuegbuzie, H.N (2018). Effets of international marketing environments on entrepreneurship development, *Journal of Innovation and Entrepreneurship*, 1-14.

Bagheri, M, Nowruzi, Kh, Mohammadi, M, Azadi Ahmadabadi, J (1396). Discover and Prioritize Dimensions and Components on the Structure of the Entrepreneurial University: A Succession for the Success of the Third Generation Universities, *Technology Development Quarterly*, 13 (52), 14-8. [In Persian]

Bahram Chubin, M, Musharraf Javadi, M., H, Safari, A (1395). Evaluation and Ranking of the Entrepreneurial University Criteria (Case Study: Isfahan University Universities), *Quarterly of Entrepreneurship Development*, 9 (4), 710-691. [In Persian]

Behzadi, N, Razavi, S., M, Hosseini, S (1393). Conceptual Model Design of Entrepreneurial University with Organizational Entrepreneurship Approach, *Quarterly of Entrepreneurship Development*, 7 (4), 713-697. [In Persian]

Bronstein, J., Reihlen, M (2014). Entrepreneurial university Archetypes: A meta synthesis of case study literature. *Industry and Higher Education*, 28(4), 254-262.

Cantu Ortiz, F.J., Galeano, N., Castro, P.M., & Fangmeyer, J (2017). Spreading academic entrepreneurship: Made in Meico. *Business Horizons*, 60, 541-550.

Davari A, Ramazan-narangari, Q, Afrasiaby, R, Davari, E (1397). The Impact of

Entrepreneurship Education in Iran's Higher Education, *Quarterly Journal of Entrepreneurship Development*, 3 (11), 106-87. [In Persian]

Stal, E., Andreassi, T., & Fujino, A (2016). the role of university incubators in stimulating academic entrepreneurship, *Innovation & Management Review*, 13, 81-98.

Ramezanpour Nargesi, Gh, Ramazanpournargesi, S, Ghaffari, A (1394). Key factors affecting the development of technological entrepreneurship in knowledge based companies based in Iran's science and technology parks, *Quarterly of Entrepreneurship Development*, 6 (4), 766-749. [In Persian]

Sharif, S., M, Jamshidian, A, Rahimi, H, Naderi, N (1390). An Analysis of the Status of

Presentation of entrepreneurship education training model in growth centers of Mazandaran Islamic Azad University

1. **Vahid Haghghat dosti sayar:** Ph.D. Student of Educational Management, Sari Branch, Islamic Azad University, Sari, Iran.
2. **Mohammad Salehi*:** Faculty Member, Department of Educational Management, Sari Branch, Islamic Azad University, Sari, Iran.
3. **Vahid Fallah:** Faculty Member, Department of Educational Management, Sari Branch, Islamic Azad University, Sari, Iran.

Abstract: The main purpose of this study was to present an entrepreneurship education training model in growth centers of Mazandaran Islamic Azad University. The purpose of this study was to investigate the descriptive method. The statistical population consisted of all 307 university heads and colleges, deputies and directors of the Islamic Azad University of Mazandaran. According to the Cochran formula, 172 people were randomly selected using random sampling method. Classes were selected as samples. To collect data, a researcher-made questionnaire with 105 questions and 4 dimensions: content, structure, context, and process, and 9 components of "relationships and relationships, organization technology, culture, human resources, infrastructure, services and Support, outsourcing, strategy and work processes ". The face and content validity of the tool was confirmed by the experts and its reliability was calculated using the Cronbach's alpha coefficient 0.86. To analyze the data, structural equation test was used. The results showed that there is a positive and significant relationship between entrepreneurship development training in growth centers with content, structure, background and process dimensions. Also, training on entrepreneurship development in growth centers with content dimensions with a gain of 0.84 is most relevant and the proposed model also has appropriate fit.

Keywords: Entrepreneurship Development Training, Growth Centers, Azad University.

*Corresponding author: Faculty Member, Department of Educational Management, Sari Branch, Islamic Azad University, Sari, Iran.

Email: drsalehi@iausari.ac.ir